

**Friese
Preventie
Aanpak**

Doorontwikkeling Friese Preventieaanpak

12 juni 2023
vs 0.5

Aanleiding voor doorontwikkeling Friese Preventieaanpak

De Friese Preventieaanpak (FPA) is in juni 2020 van start gegaan naar aanleiding van het Nationaal Preventieakkoord (NPA) als regionale Preventieaanpak: daar waar alles samen komt op het gebied van preventie in Fryslân.

Vanaf de start is er voor een brede aanpak gekozen, uitgaande van alle fasen van het leven en rekening houdend met achterliggende factoren.

Er zijn een aantal redenen om in 2023 naar de doorontwikkeling van de FPA te kijken:

- 👉 **Landelijke ontwikkelingen:** Vanaf eind 2022 spelen de landelijke ontwikkelingen vanuit Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) een belangrijke rol binnen het brede veld van (Publieke) Gezondheid: “inzetten op de beweging van zorg naar gezondheid”. Deze opdracht en de daaruit voortvloeiende opgaven sluiten goed aan bij het doel en de scope van de FPA. In het kader van IZA-GALA ligt er een opdracht om te werken aan een regionale preventie infrastructuur.
- 👉 **Einde financiering** preventiecoalities VWS ([subsidie preventiecoalities VWS](#)): We zitten in de laatste fase van het oorspronkelijke plan en monitor. De huidige financiering van de FPA stopt het einde van dit jaar. De Bestuurscommissie Gezondheid (GGD) heeft in juni 2020 ingestemd met de FPA voor vier jaar.

Met de Friese Preventieaanpak zijn we gekomen tot een krachtige regionale samenwerking op preventie. Dit willen we graag behouden en verder versterken. Daarom willen we komend jaar inzetten op het ontwikkelen van een duurzame regionale Friese Preventieaanpak met een bestendige financiering. Het Bestuurlijk platform van de FPA heeft in februari 2023 aangegeven in juni een voorstel voor continuering van FPA, vervolg financiering, in lijn met de opdracht van GALA en IZA, te willen agenderen.

Op dit moment zijn er veel ontwikkelingen die van invloed zijn op de doorontwikkeling van de FPA, zoals het IZA, GALA, SPUK-middelen en nieuwe regionale samenwerkingsstructuren, daarnaast is nog niet alles bekend.

De nog te ontwikkelen governance in het kader van IZA is relevant voor de FPA, hoe kan de FPA hierbij aansluiten en versterken. Welke positie neemt de FPA in, in de grotere IZA opgave? In 2023 zal dat duidelijk moeten worden. In dit document geven we daarom een eerste richting voor de doorontwikkeling en beschrijven we welke stappen nog gezet moeten worden om het verder te concretiseren.

Waar zet de Friese Preventieaanpak nu op in? (zie ook bijlage 1)

De FPA zet zich in om een goede gezondheid en gelijke kansen in alle levensfasen voor iedereen in Fryslân mogelijk te maken. Daarbij wordt preventie breed gezien 'van voorkomen dat' tot 'voorkomen van erger'. Vanuit de Friese Preventieaanpak is er aandacht voor allerlei factoren die hiermee samenhangen. Denk aan leefomgeving, opvoeding, bestaanszekerheid en mentale gezondheid. Binnen de Friese Preventieaanpak zijn er acht belangrijke thema's benoemd die van invloed kunnen zijn (zie figuur 1).

Ondanks dat er op het gebied van preventie binnen deze thema's al het nodige in Fryslân gebeurt, worden bestaande initiatieven via de Friese Preventieaanpak nog verder herijkt en verrijkt.

De toegevoegde waarde van de Friese Preventieaanpak ligt ook in het bundelen van alle kennis en ervaring én het maken van onderlinge verbinding tussen alle initiatieven en thema's.

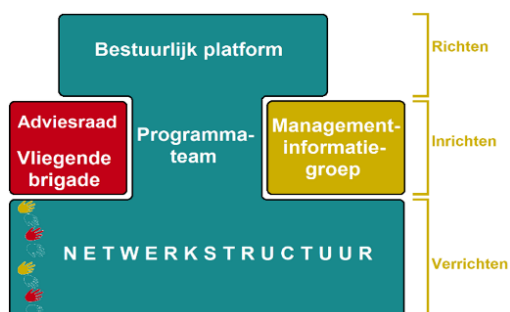
Daarbij wordt ingezet op weten wat werkt, delen wat werkt en doen wat werkt.

- **Weten:** We zorgen voor een stevige samenwerking met kennisinstellingen. In Samen met betrokkenen uit het veld is er kennisagenda voor preventie in Fryslân opgesteld (bijlage 2)
- **Delen:** We zetten in op het delen van kennis, ervaringen en expertise. We doen dit onder andere vanuit een breed online samenwerkingsplatform, diverse regionale bijeenkomsten en verbinding met (regionale) samenwerkingsverbanden
- **Doen:** Vanuit de coalities en lerende netwerken worden gezamenlijk vraagstukken opgepakt zodat de lokale aanpakken kunnen worden ondersteund.

LYTS JONG GRUT WIIS

Figuur 1

De ingerichte governance werkt naar behoren en is ondersteunend aan de programmaliijn 'WETEN DELEN – DOEN' binnen de FPA (zie ook bijlage 1)

Toekomst van de FPA: Wat is er nodig voor de doorontwikkeling?

Continuering FPA

Om de Friese Preventieaanpak succesvol te continueren willen we enerzijds de goede elementen behouden en anderzijds inzetten op het verder versterken van de samenwerking om te komen tot een duurzame preventie infrastructuur voor Fryslân.

In dit hoofdstuk bespreken we een aantal inhoudelijke elementen: we hebben gekeken wat wenselijk is op basis van een eigen evaluatie en wat er vanuit het IZA/GALA gevraagd wordt in het kader van de preventie infrastructuur.,

Daarnaast is er ook een duurzame financiering nodig om de FPA te kunnen voortzetten. Dit zullen we in het laatste onderdeel toelichten.

Brede scope en aandacht voor alle levensfasen

Behouden:

- 👉 We willen blijven inzetten op de brede scope van de FPA met aandacht voor achterliggende factoren die van invloed zijn op de gezondheid en welzijn van de Friese inwoners
- 👉 We hebben aandacht voor alle levensfasen; Lyts, Jong, Grut en Wiis
- 👉 We hebben aandacht voor de kwetsbare groepen en zetten in op het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Verbeteren/verkennen:

- 👉 We willen meer verbinding maken met de zorg en de geïndiceerde preventie. Dit doen we in eerste instantie middels de 5 ketenaanpakken kansrijke start, valpreventie bij ouderen, aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, de gecombineerde leefstijlinterventie bij overgewicht van volwassenen en welzijn op recept (IZA/GALA).
- 👉 Hoever gaat de rol van de FPA in de zorg & hulp gerelateerde preventie?
- 👉 Welke rol heeft 'leefstijl in zorg' binnen de FPA?

Het Friese Preventiemodel

Versie 2.0

Coalities en lerende netwerken

Behouden:

- 👉 We werken in de coalities en lerende netwerken met een brede betrokkenheid van verschillende professionals aan een gezamenlijke opgave vanuit een gedeeld eigenaarschap
- 👉 Binnen deze netwerksamenwerking zetten we in op het versterken, verbinden, herijken en verrijken van projecten, pilots en activiteiten
- 👉 Binnen coalities is er aandacht voor kwetsbare groepen/gezondheidsverschillen.

Verbeteren/verkennen:

- 👉 We willen de huidige coalities en lerende netwerken versterken op het gebied van opdrachtgeverschap en werken aan concrete doelstellingen die bijdragen aan de tactische en strategische doelen van de FPA
- 👉 Vanuit de coalities willen we meer inzetten op een gezamenlijke focus en een brede aanpak in meerdere gemeenten
- 👉 We willen gemeenten meer stimuleren en ondersteunen om in beleidskeuzes rekening te houden met kwetsbare groepen: *Om impact te maken bij mensen in kwetsbare sociaal economische posities is het belangrijk om in beleidsontwikkeling te differentiëren en zo rekening te houden met kansengelijkheid op het bereiken van een goede gezondheid voor iedereen: verschil maken om verschil te verminderen (GALA).*

Brede regionale samenwerking

Behouden:

- ☞ Friese Preventieaanpak is dé plek waar alles rondom preventie samenkomt. De Friese Preventieaanpak geeft voor een groot deel al invulling aan de preventie-infrastructuur zoals beschreven in het IZA (verdere uitwerking bij het onderdeel Preventie infrastructuur volgens IZA/GALA)
- ☞ De samenwerking met vele partners die bijdragen aan de brede scope van FPA (achterliggende factoren en levensfasen)
- ☞ De huidige samenwerking en de daarbij ingerichte governance gericht op een sterke verbinding met de lokale aanpak
- ☞ De lijn weten-delen-doen wat werkt in Fryslân.

Verbeteren/verkennen:

- ☞ Het IZA vraagt om een netwerkstructuur waarin professionals uit de gemeentelijke domeinen en zorgprofessionals in 1^e, 2^e en 3^e lijn samenwerken. De FPA richt zich op dit moment niet op al deze domeinen en is dit wenselijk? Hoe verhoudt zich dit in lijn tot de nog te ontwikkelen provinciale bestuurstafel?

Versterken lokale aanpak

Behouden:

- ☞ De FPA is bedoeld om de lokale aanpak en in gemeenten te versterken | preventie stevig in het zadel te zetten
- ☞ De FPA legt verbinding tussen initiatieven en ontwikkelingen uit verschillende gemeenten door 'delen wat werkt'.

Verbeteren/verkennen:

- ☞ We willen nog duidelijker in beeld brengen wat binnen de FPA opgepakt kan worden en niet door alle gemeenten apart. Dit zal zich bijvoorbeeld richten op onderzoek, monitoring, afspraken met diverse partijen, financiën, gezamenlijke lobby kennisdelen.

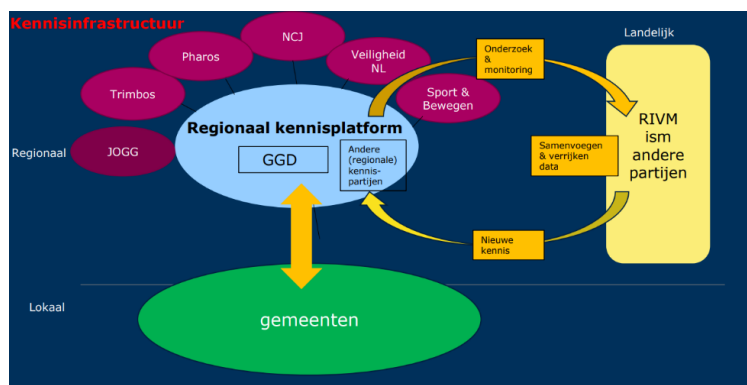
Data- en kennisinfrastructuur (weten wat werkt)

Behouden:

- ☞ De samenwerking met de (Friese) kennisinstellingen samen met de kenniswerkplaats Gezond Fryslân
- ☞ Blijven inzetten op een stevige onderzoeksagenda en kennisclusters voor de FPA (bijlage 2). Een goede verbinding met kennis en wetenschap zijn een belangrijk onderdeel en bieden ondersteuning aan de coalities en lerende netwerken.
- ☞ Vraagstukken uit het veld koppelen aan de Friese kennisinstellingen en vice versa, deze kennis delen binnen het brede veld van de FPA.

Verbeteren/verkennen:

- ☞ Aansluiten bij IZA/GALA in relatie tot monitoring. Voor 2024 zijn er al afspraken met Data Fryslân. Data Fryslân wil een rol gaan spelen in de monitoring van FPA, dit vraagt nog wel een nadere uitwerking
- ☞ Koppeling met de landelijke opdracht vanuit het IZA gericht op het versterken kennisfunctie van de GGD. Deels wordt dit al opgepakt vanuit de *weten 'poot'* van de FPA, maar dit biedt nieuwe kansen voor borging en doorontwikkeling. Met de GGD kan er gezorgd worden voor een betere verbinding met de landelijke instellingen en vice versa.

Regiobeeld en regioplan Friesland en ketenaanpakken

Verbeteren/verkennen:

- 👉 Aansluiten bij de opgave van het IZA om te komen tot een regiobeeld en regioplan. Beoordelen welke mogelijke aanpassing dit voor de FPA zou kunnen betekenen
- 👉 De genoemde ketenaanpakken in IZA/GALA zullen allen binnen de FPA opgepakt worden. De ketenaanpakken sluiten namelijk al goed aan bij de scope van de FPA en de coalitie Gezond Leven. Welzijn op recept heeft nu een plek binnen de Friese Samenwerkingsagenda, dit kan binnen het lerende netwerk Positieve gezondheid opgepakt worden. Hierbij worden afspraken gemaakt over wat regionaal en lokaal opgepakt wordt/uitgevoerd.

Preventie infrastructuur volgens IZA/GALA

Het IZA en GALA vraagt van de regio om een stevige preventie infrastructuur in te richten. Het volgende wordt hierover gezegd:

- 👉 *VWS, gemeenten en zorgverzekeraars spreken af hoe de regionale samenwerkingsafspraken in alle regio's per 1 januari 2025 gerealiseerd worden (concretisering IZA-afpraak over regionale preventie infrastructuur). Zo snel als mogelijk, maar uiterlijk 1 januari 2025 richten de partijen een regionale netwerkstructuur in waarin professionals uit de gemeentelijke domeinen en zorgprofessionals in de eerste, tweede en derde lijn samenwerken. Deze structuur sluit aan bij de in te richten regionale preventie-infrastructuur en kan ook wijkgericht worden uitgevoerd.*
- 👉 *VWS, gemeenten, GGD 'en zorgverzekeraars spreken af welke randvoorwaarden en criteria gelden voor inrichting en samenwerking van effectieve ketenaanpakken (concretisering IZA-afpraak)*
- 👉 *Domein overstijgende inzet vanuit een regionale preventie infrastructuur is een van de 7 gemeenschappelijke doelen van GALA*

Genoemde bouwstenen- randvoorwaarden voor een regionale preventie infrastructuur zijn als volgt:

- 👉 *Regionale mandaatstructuur via IZA per 1-7-2023, de gemandateerde gemeente kan financieel aanspraak maken op de middelen*
- 👉 *De (regionale) preventie infrastructuur is onderdeel van de diverse (algemene) afspraken over regionale samenwerking, regiobeeld en regioplan opgenomen in IZA.*
- 👉 *Er is sprake van een (regionale) preventie-infrastructuur zoals bedoeld in het IZA (p. 81) als wordt voldaan aan de zes randvoorwaarden en criteria:*
  - *Regionale werk- en mandaatstructuur*
  - *Regiobeeld gezondheidsbevordering*
  - *Financiële middelen: voor gemeenten zijn per 2023 SPUK middelen beschikbaar om de regionale samenwerking te intensiveren en verdere vorm te geven, waaronder de gemeentelijke inzet van de gewenste ketenaanpakken*
  - *Regionale afspraken over preventie en gezondheidsbevordering.*
  - *Uitvoering regionale preventie afspraken (1-1-2025)*
  - *Monitoring (2023-2025)*

Urgentie o.a.

- 👉 *Domein overstijgende samenwerking (grenzeloos samenwerken volgens RVS) gaat niet vanzelf: antwoorden op gezondheidsvragen liggen in verschillende domeinen*
- 👉 *Eenvoudiger om afspraken te maken met regionaal en landelijk werkende organisaties*
- 👉 *De samenwerking is randvoorwaardelijk voor de beweging 'van zorg naar gezondheid'*
- 👉 *Regionaal samenwerken bevordert de efficiënte en slagkracht van (kleinere) gemeenten, denk hierbij aan het gezamenlijk oppakken van onderzoeksvraagstukken, maar ook inzet van bijvoorbeeld menskracht om te komen tot de gewenste (lokale) effecten die van invloed zijn om te komen tot gezondheidswinst.*

In het IZA (pg 81) wordt de Friese Preventieaanpak al benoemd; “naast de werkstructuren tussen zorgverzekeraars en gemeenten (de Friese samenwerkingsagenda), moeten ook de regionale preventiecoalities zoals de Friese Preventieaanpak worden benut”. Ook de VNG, VWS en GGD GHOR noemen de FPA regelmatig als een mooi voorbeeld.

Hoe verhoudt de Friese Preventieaanpak zich tot de gewenste regionale preventie infrastructuur?

De FPA sluit zeer goed aan bij de ‘regionale preventie-infrastructuur’ zoals beschreven in GALA en IZA. De bouwstenen en randvoorwaarden beschreven in het IZA en GALA gaan wel verder dan de huidige scope van de FPA.

Het sluit goed aan, bijvoorbeeld als het gaat over de regionale afspraken over preventie en gezondheidsbevordering en de inrichting van de ketenaanpakken. Een regionale preventie-infrastructuur raakt echter voor een deel ook andere ontwikkelingen en samenwerkingsverbanden in Friesland, zoals de (door)ontwikkeling van een stevige bestuurstaafel. Voor de doorontwikkeling van de FPA tot de regionale preventie infrastructuur is daarom ook een nadere verkenning met andere samenwerkingsverbanden en partners gewenst om een duurzame samenwerkingsinfrastructuur voor Friesland in te richten. Daarbij staat niet ter discussie dat de Friese Preventieaanpak een essentieel onderdeel is van deze infrastructuur en van groot belang is voor de verschuiving van zorg naar gezondheid. Door de FPA ligt er al een stevig fundament voor de gewenste regionale preventie infrastructuur in Fryslân.

Financiering

Voor een duurzame Friese Preventieaanpak is een structurele financiering van belang. Hiermee kan de ingezette samenwerking verder versterkt en geïntensiveerd worden.

De eerste drie jaren is de FPA grotendeels vanuit de [subsidie preventiecoalities VWS](#) gefinancierd. Het gaat hierbij om personele kosten van gemeenten, GGD Fryslân en de inzet van andere partners. Denk ook aan personele kosten voor een aantal trekkers van de coalities, die vanuit gemeenten en organisaties ingezet worden. Ook wordt het online samenwerkingsplatform en de organisatie van diverse bijeenkomsten vanuit deze subsidie gefinancierd. De financiering van VWS eindigt op 10-12-2023.

Voor het borgen van de FPA en verder uitbouwen richting een regionale preventie infrastructuur zijn financiële middelen beschikbaar vanuit SPUK 15 GALA en SPUK IZA. Hierbij geldt dat de gemeentelijke inzet gefinancierd zou kunnen worden vanuit SPUK 15 GALA.

Voor de overige onderdelen van de FPA, de regionale preventie infrastructuur, geldt dat deze naar verwachting gedeeltelijk gefinancierd kunnen worden vanuit de SPUK IZA.

De huidige begroting van de FPA betreft een jaarlijks bedrag van ongeveer € 690.000. De verwachting is dat SPUK IZA voldoende ruimte biedt voor het borgen en uitbouwen van de FPA tot een regionale preventie infrastructuur. Dit wordt de komende periode verder uitgewerkt.

Bijlage 1

Huidige aanpak van de FPA

Met de start van de FPA in Fryslân staat er in drie jaar een stevige samenwerking ingericht met vele partners met een brede blik op preventie (*van voorkomen dat, tot voorkomen van erger*). De ambitie 'Een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen: 'lyts, jong, grut en wiis' vindt veel draagvlak in Fryslân.

De governance is ingericht en werkt zoals omschreven in zie figuur 2

Opdracht en taakverdeling

Het **Bestuurlijk platform** zet in op verbinding, synergie, vernieuwingskracht, communicatie en het versterken van bestaande effectieve initiatieven, interventies en programmás op het brede terrein van preventie in Fryslân.

De **Adviesraad** adviseert over strategie en uitvoering van het programma en levert onder andere input voor de strategie voor de komende jaren: Wat gaan we anders en beter doen (meer impact). De samenstelling kan wisselen

Er wordt een **Vliegende brigade** opgericht om te voorzien in de behoefte aan tijdelijk ontbrekende proceskennis en/of inhoudelijke kennis in het netwerk.

De **Netwerkstructuur** geeft vorm aan preventie per gemeente of sub regio. Er worden (lokale) coalities gevormd op levensloop en/of thema.

Het **Programmateam (PMT)** richt de werkzaamheden in volgens de drie programmalijnen: **WETEN-DELEN-DOEN**

- Regionaledata- en kennisinfrastructuur en onderzoek
- Kennisdeling en communicatie
- Verbinding met levensfasen en thema's
- Verbinding met partners en gemeenten
- Financiering van preventie

De **Managementinformatiegroep** ontwerpt en onderhoudt een intern informatiesysteem. Het tijdens het programma Vitale Regio Fryslân ontwikkelde systeem staat hiervoor model.

Figuur 2

Brede aanpak FPA

- FPA zet in op een brede aanpak, en houdt rekening met **achterliggende factoren**. Er is een samenwerking met o.a. welzijn, werk, participatie, financieel gezond, onderwijs, burgerinitiatieven etc. Dit alles vraagt ook het GALA: Alle onderwerpen die in onderstaande afbeelding genoemd worden, hebben al een plek binnen de FPA.

In onderstaande figuur 3 wordt de verbinding met de doelen van GALA zichtbaar gemaakt.

Figuur 3

‘WETEN’ wat werkt binnen de FPA

- ✎ De (Friese) kennisinstellingen werken binnen de FPA samen en met input uit het veld is er een kennisagenda-kennisclusters FPA opgesteld (bijlage 2). Deze kennisagenda draagt bij aan alle lopende en mogelijk toekomstige vraagstukken binnen de FPA
- ✎ De (Friese) kennisinstellingen leveren ondersteuning aan de coalities en lerende netwerken. Gericht kunnen er vraagstukken op de agenda komen. Zo is er nu een werkgroep aan de slag met ‘de kracht van de Mienskip’: Wat zijn de werkzame elementen bij een Mienskip – en OKO-aanpak?
- ✎ Gemeenten pakken gezamenlijk vraagstukken met de kennisinstellingen op, bijvoorbeeld een vraagstuk vanuit vitaal ouder worden in Súdwest-Fryslân. Dit wordt met de kennisinstellingen vanuit de FPA opgepakt, zodat de opgedane kennis ook in andere Friese gemeenten gebruikt kan worden
- ✎ Alle lopende en afgeronde onderzoeken hebben een plek gekregen op [de website van de FPA](#).

‘DELEN’ is een belangrijke kracht en meerwaarde van de FPA

Vanaf de start van de FPA zijn we niet op nul begonnen: Er gebeurde al veel op preventie in gezondheid en welzijn en de kracht van de FPA is om deze kennis/voorbeelden en lokale aanpakken op te halen, te delen, te versterken en te benutten. Hierdoor worden *de wielen niet overal opnieuw* uitgevonden. We doen dit onder andere door:

- ✎ Het organiseren van events en bijeenkomsten: Steeds meer events vanuit de brede aanpak worden door de FPA uitgevoerd of krijgen ondersteuning. Denk hierbij aan de events van de afgelopen periode op het gebied van Positieve gezondheid, vitaliteit op de werkvloer, Gezonde leefomgeving, kennissessie ‘Weten wat werkt binnen de FPA’, Mentale gezondheid, Kansrijke Start Fryslân etc. Door de onderlinge verbondenheid zien we dat bijeenkomsten drukker worden bezocht en professionals elkaar sneller en beter weten te vinden dan voor de start van de FPA
- ✎ Binnen de netwerkorganisatie werken de coalities en lerende netwerken samen op de diverse onderwerpen en dragen bij aan de gestelde doelen op levensfasen. Inmiddels werken meer dan 550 professionals samen op ons [online samenwerkingsplatform](#) en worden successen of juist vraagstukken met elkaar gedeeld.
- ✎ Ook onze driewekelijkse nieuwsbrief en social media kanaal [LinkedIn](#) hebben veel volgers. Dit aantal groeit dagelijks. Via LinkedIn vindt veel interactie plaats.

‘DOEN’ binnen de FPA

Door de FPA is er een samenwerking ontstaan met diverse projecten en (leefstijl)programma’s, zoals bijvoorbeeld Nuchtere Fries, Gezonde School, Kansrijke Start, Rookvrije generatie en Nuchter over Gewicht. Voorheen stond dit veelal los van elkaar: Versterking, verbinding, herijking en verrijking is een ongoing proces binnen de FPA

- ✎ Voor de thema’s Ouderschap, Financiële gezondheid, Gezond leven, Fitaal Wiis, Mentale gezondheid, Participatie, Gezondheidsvaardigheden en Gezonde leefomgeving zijn [coalities](#) ingericht. Daarnaast zijn voor de onderwerpen Positieve gezondheid en Gebieds-, wijks- of dorpsaanpak [lerende netwerken](#) opgestart. De uitvoeringsfase is hiermee in volle gang. Meerdere organisaties leveren trekkers om de coalities en lerende netwerken vorm te geven en samen te werken aan een resultaatgerichte samenwerking, vanuit een gedeeld eigenaarschap. Er ontstaat mooie kruisbestuiving tussen de coalities en lerende netwerken: Zo wordt er bijvoorbeeld

binnen de coalitie 'Ouderschap' rekening gehouden met bestaanszekerheid en vice versa.

- De lerende netwerken en coalities werken aan de gezamenlijke vraagstukken en leveren bouwstenen voor de lokale aanpak in Friese gemeenten
- Meerdere gemeenten zijn gestart of starten met de OKO-aanpak (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving)

Waar zijn de coalities en lerende netwerken van de FPA mee bezig?

Binnen de Friese Preventieaanpak werken we aan onze gezamenlijke ambitie 'een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen in Fryslân' door 'Weten – Delen – Doen' binnen de voorgestelde coalities en lerende netwerken.

Weten: We zetten in op een stevige samenwerking met kennisinstellingen en hebben een kennisagenda voor preventie in Fryslân opgesteld.

Delen: We zetten in op het delen van kennis, ervaringen en expertise. We doen dit vanuit ons brede samenwerkingsplatform, regionale bijeenkomsten en verbinding met (regionale) samenwerkingsverbanden.

Doen: Vanuit de coalities en lerende netwerken worden gezamenlijk vraagstukken opgepakt zodat de lokale aanpakken kunnen worden ondersteund.

Meer weten?

Check www.friesepreventieaanpak.nl, ons samenwerkingsplatform of neem contact op via info@friesepreventieaanpak.nl.

● Coalities ● Lerend netwerk

Netwerksamenwerking

Een levensloop aanpak

We hebben besloten om coalities in te richten aan de hand van de thema's binnen de FPA. Coalities op levensfasen is ook overwogen, maar de omvang van de coalitie wordt dan te groot. Om wel te borgen dat iedere coalitie voldoende aandacht heeft voor iedere levensfase, zijn er de volgende doelen per levensfase uitgewerkt onder leiding van de samenwerkende kennisinstellingen. Alle coalities en lerende netwerken leveren (op operationeel niveau) een bijdrage aan deze doelen.

Bijlage 2: Kennisagenda

De kennisagenda bestaat uit zes kennisclusters. Deze groepen van diverse kennisvragen zijn de opdrachten waaraan de leden samen gaan werken.

1. Samenhang van gezondheidsaanpakken

Het wemelt van de gezondheidsaanpakken, alleen al op leefstijl biedt het loket gezond leven 305 diverse interventies aan. Maar hoe verhouden deze diverse interventies zich tot elkaar, wat maakt het dat ze werken en zijn ze ook anders toepasbaar?

Deze kenniscluster gaat over het inzichtelijk maken van welke interventies er momenteel worden gebruikt binnen de FPA en wat hun werkzame factoren te zijn. Zodat vervolgens kan worden gemonitord wat de impact is en bijvoorbeeld de toepasbaarheid bij andere doelgroepen kan worden onderzocht.

Voorbeeld onderzoeksthema's

- Werkzame factoren van huidige interventies
- Vertalen van Geïndiceerde preventie naar universele preventie
- Monitoring van FPA-doelen

Eindgebruikers van de resultaten: beleid en bestuur van de FPA

2. Leefstijl en vaardigheden verbeteren

Een ongezonde leefstijl (roken, ongezonde voeding, onvoldoende bewegen en alcoholgebruik) is de afgelopen jaren uitgegroeid tot de grootste veroorzaker van ziekte in Nederland (de 'leefstijl-epidemie'). Deze kenniscluster gaat over de vraag hoe gezondheidsbevordering aansluit bij de behoeften van mensen. Het richt zich op alle factoren die gedrag kunnen beïnvloeden, zoals de fysieke en sociale omgeving, gezondheidsvaardigheden en voorzieningen.

Voorbeeld onderzoeksthema's

- Invloed fysieke en sociale omgeving op gezondheid
- Cultuurverandering rondom middelgebruik en beweging
- Vergroten digitale en gezondheidsgeletterdheid
- Stimulans en nudging

Eindgebruikers van de resultaten: gezondheidsbevorderaars en beleid(professionals)

3. Communicatie en betrekken van de inwoners

Alles wat er binnen de FPA gebeurt draait uiteindelijk om de Friese inwoner. Over die inwoner gaat deze kenniscluster. Het gaat over het centraal zetten van de inwoner en hun leefwereld, zodat de kennis die in de andere clusters zal worden opgedaan ook daadwerkelijk leidt tot een goede gezondheid en welzijn voor iedereen. Essentieel is daarbij om rekening te houden met de verschillen tussen Friese inwoners, wat vraagt om verschillende methoden om hen te bereiken en te betrekken.

Voorbeeld onderzoeksthema's

- Luisteren naar inwoners bij preventie en beleid
- Innovaties om inwoners te informeren

Eindgebruikers van de resultaten: gezondheidsbevorderaars, beleid(s)professionals), onderzoekers

4. Beleid, strategie en kennis

De diverse volksgezondheidsuitdagingen vragen om een andere visie. Eén waar gezondheid breed wordt gezien met alle diverse determinanten die invloed hebben op de kwaliteit van leven van inwoners. Maar hoe kan de gemeente integraal gezondheidsbeleid maken, hebben ze hiervoor wel de juiste kennis en hoe kunnen ze aan deze kennis komen?

Deze kenniscluster gaat over de gemeenten en haar rol in het herzien van gezondheidsbeleid, om deze bestendig te maken voor de huidige en toekomstige uitdagingen. Waarbij kennis en informatie-uitwisselingen kan helpen om de benodigde strategische keuzes te maken.

Voorbeeld onderzoeksthema's

- Integraal gezondheidsbeleid
- Van kennis naar beleid
- Informatie-uitwisseling tussen overheidsinstellingen

Eindgebruikers van de resultaten: bestuurders en beleid(s)professionals)

5. Sociale basis in de buurt

Grote onderwerpen binnen de samenleving, zoals individualisering, wantrouwen en sociale basis, kunnen ook een invloed hebben op de effectiviteit van activiteiten ter bevordering van gezondheid en welzijn. Vraagstukken hierover passen binnen deze kenniscluster. Daarnaast passen ook vraagstukken over wijkaanpakken, een samenhangende aanpak gericht op het verbeteren van de leefsituatie van bewoners in een specifiek gebied, binnen deze cluster.

Voorbeeld onderzoeksthema's

- Versterken de mienskip en informele zorgverleners
- Ontwikkeling van individualisering en de participatiesamenleving
- Regiovisies en wijkaanpakken

Eindgebruikers van de resultaten: bestuurders en beleid(s)professionals)

6. Positieve gezondheid en de gezondheidszorg

Gezondheid is meer dan alleen niet ziek zijn. In de huidige transitie van zorg naar gezondheid, wordt de nadruk gelegd op de veerkracht van inwoners om hun gewenste leven te leiden. Maar wat betekent deze transitie voor onze huidige zorg en hulpverlening? Wie heeft hier baat bij en wie blijft achter? En welke innovaties kunnen bijdragen aan het ondersteunen van inwoners en professionals in deze transitie?

In deze kenniscluster staat centraal hoe de overgang van zorg naar gezondheid kan worden gerealiseerd voor zowel inwoners als professionals en welke rollen diverse innovaties kunnen vervullen.

Voorbeeld onderzoeksthema's

- Van zorg naar gezondheid
- Innovaties in de zorg en ondersteuning
- Positieve gezondheid bij inwoners en professionals

Eindgebruikers van de resultaten: zorgprofessionals en bestuurders

